

KAPPELI A 301

ITÄÄN ANKEAVAN KUORI-IKKUNAN

UMPEENMUURUKSEN AVAAMINEN

KESÄ 1969

Kappeli A 301

Itään aukeavan kuori-ikkunan umpeenmuurauksen avaaminen v. 1969

23.6.

Alettiin purkaa kappelin A 301 itään aukeavan kuori-ikkunan umpeenmuurauksista. Ikkunan umpeenmuurauksia alkoi ikkunan pieliä länsireunasta noin 165 cm itään. Kappelin puolella kuori-ikkunan umpeenmuurauksen läntisin osa oli 13 (pohjoispielen reunassa) - 22 (eteläpielen vieressä) cm paksu tiilimuurauksensa jonka tiilien mitat ovat:

8x12x25 cm
7x12x25 "
7x12x25 "

Tiilet olivat melko tummiksi poltettuja. Umpenmuuraukselaasti oli kovaa ja hyvin vaalean ruskehtavaa. Se sisälsi runsaasti kalkkia, hietaa, sepeliä (raekoko 2-8 mm) ja puunsiruja. Tähän 13-22 cm paksuun tiiliumpenmuuraukseen oli jätetty 25 cm leveä ja 46 cm korkea valoaukko. Edellä mainitun umpeenmuurauksikerroksen takana oli rautaristikko, joka oli upotettu ikkunan pieliä, penkin ja holvin keskivälillä olevaan taitekohtaan. Rautaristikko oli upotettu paikoilleen mahdollisesti jo alkuperäisen kuori-ikkunan rakennusvaiheessa. Ristikossa oli neljä pystysuoraan ja viisi vaakasuoraan asetettua, nelisärmäiseksi taotua kalteria suunnilleen 20-25 cm välein (ks. liitepiirustus 23.6.-69). Ennen kuori-ikkunan umpeenmuurauksista oli ristikosta poistettu kahden keskimmäisen pystysuoran kalterin alaosat noin 86-90 cm korkeudelta ja kolme alinta vaakasuoraa kalteria. Umpenmuurauksista purettaessa 23.6. irtosi kahden keskimmäisen pystysuoran kalterin yläosatkin (korkeus noin 54-56 cm).

Rautaristikon itäpuolinen kuori-ikkunan umpeenmuurauksensa on tehty Pohjois-patterilta käsin. Umpenmuurauksensa oli jätetty segmenttikaariseksi holvattu valoaukko, jonka pohja oli 89 cm korkeudella kuori-ikkunan penkistä. Valoaukko oli 28 cm leveä ja 58 cm korkea pohjasta holvin

lakeen, pielien korkeus oli noin 52 cm. Valoaukko pysyi mitoiltaan samanlaisena, vaikka valoaukon sekä pohja että kattoholvi laskivat hieman **alospäin**(lännestä itään). Tämä ristikon itäpuolella oleva kuori-ikkunan umpeenmuuraus oli tehty 7 x 11,5 - 12,5 x 24-26 cm kokoisista tiilistä. Tiilien lisäksi oli käyetty muutamia harmaita lohko-kiviä. Umpeenmuurauslaasti oli kovaa ja vaaleanruskeaa. Se sisälsi runsaasti kalkkia ja vähän kalkinsiruja, hienoa hietaa, pieniä kiviä (raekoko 2-6 mm), tiilenmuruja ja puunsiruja. Lisäksi oli rautaristikon kohdalla ikkuna-aukon holvissa käytetty sementti-kalkkilaastia.

30.6.

Kappelin A 301 kuori-ikkunan avaaminen jatkuu. Noin tasosta +94.45 alas ikkunapenkkiin asti on umpeenmuuraus irtonaisempaa ja tiilien lisäksi siinä on käytetty harmaakiviä. Tasosta +94.45 ylös ikkunaholviin on muuraus tiiviimpää, vaikka umpeenmuurauslaasti onkin samaa. Laasti on kovaa, vaalean ruskeaa kalkkilaastia. Se sisältää kalkkia, hienoa hietaa, pieniä kiviä(1-4 mm) ja sepeliä(noin 10-30 mm) sekä puunsyitä.

2.7.

Kappelin kouri-ikkunan avaaminen jatkuu.

3.7.

Kappelin A 301 kuori-ikkunan alkuperäinen kattoholvaus on noin 70 cm leveydellä eteläpielen vieressä erittäin heikkoa ja holvikivet ovat melko irtonaisia. Tästä syystä lopetettiin umpeenmuurauksen purkaminen eteläpielen vierestä toistaiseksi ja holvin heikko eteläpuolisko tuettiin.

18.8.

Kappelissa A 301 kuori-ikkunan kattoholvin eteläpuoliskon tiiliumpeenmuuraus poistettiin ja holvissa olevat halkeamat korjattiin betonilaastilla. Eteläpuoliskon pohjan tiiliumpeenmuurauksen purkaminen jatkuu.

19.8.

Kappelin kuori-ikkunan umpeenmuurauksen purkamista jatketaan.

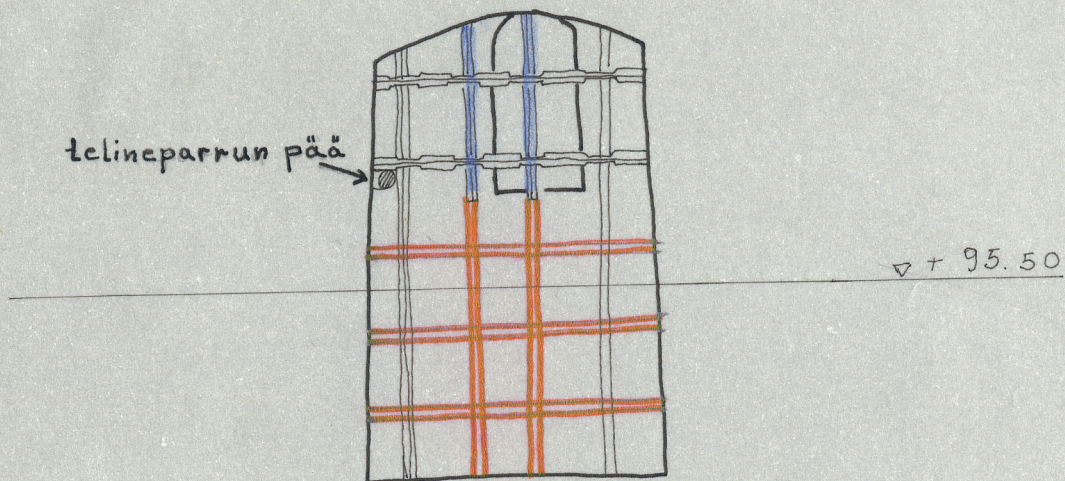
28.8.

Kappelin A301 kuori-ikkunan umpeenmuurauksen purkamisen jälkeen paljastunut alkuperäinen ikkuna-aukon pohja 30 cm(pohjoissivussa)-50 cm(eteläsivussa) alempana kuin suuren pohjoispatterin vanhan muurin yläpinta. Kuori-ikkunan pielissä, pohjassa ja holvissa on säilynyt katkelmia vanhasta kalkkirappauksesta. Rappaus on noin 2 cm paksu ja se on slammattu. Ikkuna-aukon pohja kalteroiden itäpuolella(ulkopuoli) on päällystetty harmailla lohko- ja mukulakivillä. Kuori-ikkuna on ainakin osittain , mahdollisesti kokonaan muurattu tiilillä ulkopuolelta umpeen 1600- luvun alkupuolelle mennessä. Umpeenmuuraukseen käytetyt tiilet ovat kooltaan 8,5 x 13 x 29,5 cm. Rautaristikko on upotettu seinämuuraukseen ennen umpeenmuurausta, mahdollisesti jo ikkuna-aukon mitat ja silmämääräisesti arvioidut muodot ilmenevät liitteestä 28.8.-69.

5.9.

Kappelin kuori-ikkunan ulkopielen slammaus sementtillaastilla.

KAPPELI
KUORIN IKKUNA-AUKKO
ETUKUVA
MK 1/25

Punaisella merkitty ennen
kuori-ikkunan umpeenmuu-
rausta poistetut kalterit
sinisellä merkitty umpeenmuu-
rauksen purkamisen jälkeen
poistetut kalterit

Kap
Kuori
Luonn
Ikkun
retty
ks. n

